

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Інститут філології

**КОМПАРАТИВНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ І ЛІТЕРАТУР**

**ПАМ'ЯТІ АКАДЕМІКА
ЛЕОНІДА БУЛАХОВСЬКОГО**

Збірник наукових праць

Випуск 31

Засновано 1999 року

**Київ
«Освіта України»
2016**

УДК 81-115:82.091=16
ББК 80/84Слав

ISSN 2075-437X

Затверджено Вченою радою Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Протокол № 2 від 15 вересня 2016 р.

Свідчення про реєстрацію друкованого засобу інформації видано Міністерством юстиції України серія КВ № 11900771Р від 30.10.2006 р.

Видання затверджено ДАК України. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2015 р. № 747 (філологічні науки).

У збірнику висвітлюються актуальні проблеми динаміки розвитку та функціонування слов'янських мов, а також різні аспекти слов'янського літературознавства. Залучено матеріали з української, російської, чеської, польської, болгарської, сербської, хорватської та інших мов і літератур.

Для науковців, викладачів вузів, гімназій, ліцеїв, учителів середніх шкіл, студентів.

Рецензенти: Бернадська Н.І., д-р філол. наук, проф.;
Срмоленко С.С., д-р філол. наук, проф.;
Заярна І.С., д-р філол. наук, проф.

Редакційна колегія: Астаф'єв О.Г., д-р філол. наук, проф.; Балаціна Н.Ф., д-р філол. наук, проф.; Гасіт І., д-р філол. наук, проф.; Гришик Л.В., д-р філол. наук, проф.; Костенко Н.В., д-р філол. наук, проф.; Мережинська А.Ю., д-р філол. наук, проф.; Стоянов С., д-р філол. наук, доц.; Насіко М.К., д-р філол. наук, проф.; Нарівська В.Л., д-р філол. наук, проф.; Паламарчук О.Л., канд. філол. наук, проф.; Пахомова С.М., д-р філол. наук, проф.; Пашенко С.М., д-р філол. наук, проф.; Радичевський Р.П., д-р філол. наук, чл.-кор. НАНУ; Скрипник Г.А., акад. НАНУ; Сдухай Н.В., д-р філол. наук, проф.; Синько О.С., д-р філол. наук, проф.; Черниш Т.О., д-р філол. наук, проф.; Сиваченко Г.М., д-р філол. наук, проф.; Татаренко А.Л., д-р філол. наук, проф.; Шевченко Л.Л., д-р філол. наук, проф.

Головний редактор: к.філол.н., проф. Паламарчук О.Л.

Науковий редактор: д.філол.н., проф. Булаховська Ю.Л.

Відповідальний секретар: к.філол.н., доц. Білик Н.Л.

Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського: Збірник наукових праць. – Випуск 31. – К.: «Світа України», 2016. – 329 с.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали. Рукописи та дискети не повертаються.

Адреса редакційної колегії: 01030, м. Київ, б-р Тараса Шевченка, 14, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут філології, тел.: 239-33-73

©Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Зміст:

МОВОЗНАВСТВО

<i>Гасізі І. (Прага, Чеська Республіка)</i> Popis mluvnické češtiny jako základ pro tvorbu učebnic češtiny nejen pro ruskojazyčné mluvčí?	3
<i>Іваненко І., Розумна В. (Київ, Україна)</i> Види трансформацій фразеологізмів Нового Заповіту в українській мові	15
<i>Калениченко М.М. (Київ, Україна)</i> Безособові речення чеської мови з дієсловами-предикатами impersonalia tantum	21
<i>Корольов І.Р. (Київ, Україна)</i> Стереотипні уявлення про кооперативну поведінку представників української, російської та литовської лінгвокультури (за результатами соціо- та психолінгвістичного експериментів)	28
<i>Короткевич І.І. (Мінськ, Білорусь)</i> Пряждэнтнасць у нацыянальным слоўніку	49
<i>Кривич М.Л., Комарова О.С. (Київ, Україна)</i> Фразеологічна синонімія, варіантність та антонімія у німецькій, словацькій та українській мовах	53
<i>Ляциська О.О. (Гомель, Республіка Білорусь)</i> Білоруські і руські фразеологізми з компонентам ВУГАЛІ – УГОЛІ: лінгвокультуралогічний аналіз	58
<i>Мовчун Л.В. (Київ, Україна)</i> Римопари з компонентом «Україна / Україна» в поетичній мові як репрезентанти Ідеологем і стереотипів	67
<i>Паламарчук О.Л. (Київ, Україна)</i> Переклади Івана Франка чеською і словацькою мовами	74
<i>Портнова-Шаховська А.В., Петричова І.М. (Гомель, Республіка Білорусь)</i> Кулінарна термінологія української і білоруської національних кухонь	88
<i>Сидяченко Н.Г. (Київ, Україна)</i> Концептуалізація розуму у творі Чеслава Мілоша «Поневолений розум»	94
<i>Смолакова В. (Прешов, Республіка Словенія)</i> Kvantita v spisovnej slovenščini: predpoklady a realizácia	104
<i>Смолянська А. (Київ, Україна)</i> Суттєвистий потенціал терапевтичних текстів і речевіє средства его реалізації (на матеріалі україноязычних і рускоязычних Інтернет-источників)	111

<i>Ситко О.С. (Київ, Україна)</i> Інформаційно-психологічне он-лайн-протистояння у парадигмах лінгвістики впливу	121
<i>Федюнок В.С. (Київ, Україна)</i> Французькі запозичення в чеській мові в аспекті діакронії та синхронії	136
<i>Хазанова К.Л. (Гомель, Республіка Білорусь)</i> Зворотак у пазьчных жаірах беларускага і украінаскага фальклору	145
<i>Цицка Д. (Київ, Україна)</i> Когнітивний процес выполнения лінгвосеміотической реконструкції паремий с семантикой прогноза	149
<i>Шаршніова В.М. (Масілі, Республіка Білорусь)</i> Віды лексычнага паўтору ў стылізаваных дыялічных адіствах (на магірэыіе мастацкіх твораў У. Караткевіча)	160
<i>Шерешко А.С. (Київ, Україна)</i> Мифологический образ вечности в погребально-похоронном обряде и его объективация в лексиконе восточных славян	169

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

<i>Айдачич Д. (Белград, Республіка Сербія)</i> Славистична літературознава компаративістика	184
<i>Бітківська Г.В. (Київ, Україна)</i> Українська література в журналі «Literatura na świecie»: контекст та інтерпретація	195
<i>Булаховська Ю.Л. (Київ, Україна)</i> Про причини популярності, сказати б надзвичайної, в Росії і в Україні трьох творів зарубіжної літератури «ОВІД» Лільіан Войнич, «СІРАНО ДЕ БЕРЖЕРАК» Едмона Ростана і «ДЖЕЙН ЕЙР» Шарлоти Бронте	201
<i>Гавс Т. (Белград, Республіка Сербія)</i> Українська народна поезія у преводу Стояна Новаковића	204
<i>Гозулі М.П. (Київ, Україна)</i> Ангитоталітарний дискурс у прозі Данила Кіша й Борислава Пекича у контексті літературного канону Сербії	214
<i>Заварна І.С. (Київ, Україна)</i> Інтермедіальна інтерпретація світової класики в поетичних сюжетах М. Олейникова	225
<i>Карацуба М.Ю. (Київ, Україна)</i> «СМЕРТЬ МАТЕРІ ЮГОВИЧІВ»: до сюжетно-структурних жанрових складових культової сербської ліро-епічної пам'ятки	234

Бітківська Г.В. (Київ, Україна)

Українська література в журналі «Literatura na świecie»: контекст та інтерпретація

У статті досліджено переклади української поезії та прози, опубліковані в польському журналі «Literatura na świecie» упродовж 1991–2005 років. Запропоновано класифікацію українських творів, визначено їхній мотивний комплекс. Простежено особливості репрезентації перекладів у літературному журналі.

Ключові слова: українська література, переклад, репрезентація, рецепція, літературний журнал.

Стаття посвячена исследованию переводов украинской поэзии и прозы, напечатанной в польском журнале «Literatura na świecie» в течение 1991–2005 годов. Предложена классификация украинских произведений, определен их мотивный комплекс. Исследованы особенности репрезентации переводов в литературном журнале.

Ключевые слова: украинская литература, перевод, репрезентация, рецепция, литературный журнал.

The translations of Ukrainian poetry and prose, published in polish magazine «Literatura na świecie» during 1991-2005, were studied in the article. The classification of Ukrainian writings was proposed. The complex of motifs in mentioned writings was determined. The characteristics of representation of translations from literary magazine were observed.

Key words: Ukrainian literature, translation, representation, reception, literary magazine.

Українська література досить помітно представлена в польському культурному просторі: виходять друком антології, книжки окремих авторів, друкуються переклади в періодичних виданнях [1; 3; 7]. Відома дослідниця польсько-українських взаємин Оля Гнатюк зауважує, що в Польщі заговорили про «моду на Україну» після 2004-го року [2, 197]. Роблячи огляд видавництв, які видають переклади української літератури польською мовою, О. Гнатюк називає і низку часописів, які друкують українських авторів, як-от: «Literatura na świecie», «Więź», «Czas kultury», «Dekada literacka», «Odra», «Twórczość», «Tygiel kultury» та ін. [2, 199]. Нашу увагу привернули тематичні номери, повністю присвячені українській літературі, місячника «Literatura na świecie» [8; 10], а також подвійний номер, у якому українські автори друкуються разом з чеськими і словацькими [11]. Метою цієї статті є дослідження особливостей репрезентації українських творів на шпальтах польського часопису. Її актуальність зумовлена теоретичним та практичним значенням досліджень діалогу між різними культурами, зокрема й української та польської, а також впливом перекладів на зміцнення (або розхитування) стереотипних уявлень про чужу культуру¹.

Часопис «Literatura na świecie» видається з 1971 р. і спеціалізується на перекладах іноземної літератури. У журналі публікувалися вірші Миколи Рябчука в перекладі Богдана Задури [9]; у 1995-му: вірші Юрія Андруховича, Григорія Чубая, Олександра Ірванця, Костянтина Москальця, Віктора Неборака в перекладі Богдана Задури; есеї Ю. Андруховича «Аве, Крайслер» («Ave, Chrysler!»), «Місто-корабель» («Miasto-okręt»), «Самійло з Немирова, прекрасний розбишака» («Samijło Nemirycz, watażka doskonały») в перекладах відповідно Б. Задури, О. Гнатюк, І. Рахонь; новела Миколи Хвильового «Я (Романтика)» («Ja (Romantyczność)») у перекладі Є. Литвинюка; твори Юрія Іздрика «Станіслав: туга за несправжнім» («Stanisławów: tęsknota za tym, co

---

¹ Детальніше див.: О. Гнатюк [2, 167-168].

nieprawdziwe») в перекладі О.Гнатюк та І.Рахонь, «Острів КРК» («Wyspa Krk») у перекладі І.Рахонь; «Rzeczy zasłyszane» Олександра Мельничука у перекладі Є.Ярневича; «Flaszkosmotkacz» Віктора Неборака в перекладі Б.Задури; стаття Богдана Рубчака «Бо немає в нас часу: найновіша українська поезія» («Ponieważ nie mamy czasu: najnowsza poezja ukraińska») в перекладі Б.Задури [8]. У 1999-му році журнал публікує уривок з повісті Ю.Андруховича «Московіада» («Moscoviada») в перекладі П.Томанека, твір Є.Бруслиновського «Календар 1996» («Kalendarz 1996») в перекладі Б.Задури, вірші Андрія Бондара в перекладі М.Пастирчик і А.Ведемана; уривки з роману Ю.Іздрика «Подвійний Леон» («Podwójny Leon») у перекладі І.Рахонь, вірші Ліни Костенко в перекладі Й.Вачкува, вірші Маріанни Кіяновської та Ігоря Римарука в перекладі Є.Литвинюка; повість Володимира Яворського «Напівсонні листи з Діамантової імперії та Королівства Північної Землі» («Półsenne listy z Diamentowego Cesarstwa i Królestwa Ziemi Północnej») в перекладі Б.Задури, вірші Галини Петросаняк в перекладі Б.Задури, уривки з роману Валерія Шевчука «Око прірви» («Oko otchłani») в перекладі Є.Литвинюка [10]. У 2004-му: вірші Юрія Іздрика в перекладі Юстини Марциняк, оповідання М.Рябчука в перекладі Ю.Марциняк та Б.Задури (текст оповідання «До Чаплі на уродини» («Do Szapli na urodziny»), есе К.Москальця «Рябчук, саторі і література» («Riabczuk, satori i literatura») в перекладі Анни Славінської, поезії Москальця «Зима у Львові» («Zima we Lwowie») в перекладі А.Славінської, вірші та оповідання С.Жадана «Десять способів вбивства Джона Леннона» («Dziesięć sposobów zabijania Johna Lenno») в перекладі Б.Задури, вірші Ю.Іздрика, О.Сливинського, Г.Крук (у перекладах Ю.Марциняк, А.Славінської, А.Лазар), оповідання Ю.Винничука «Обід» («Obiad») в перекладі М.Шарецької.

Як бачимо, до перекладу обиралися твори ХХ століття, при чому із класиків першої половини представлений тільки Микола Хвильовий, зі старшого покоління другої половини ХХ ст. – Валерій Шевчук і Ліна Костенко, кілька персоналій «сімдесятників» – М.Рябчук, Г.Чубай, Ю.Винничук, наступне покоління презентує один з його лідерів Ігор Римарук; основний же масив творів належить тим, чий талант проявився вже в роки незалежної України. Це викликано, ймовірно, інтересом сусідів до того нового, що з'явилося в українській літературі внаслідок звільнення від колоніальної залежності. Зокрема, таке зацікавлення виявляється, крім добору художніх текстів, і в інформативно-критичних матеріалах. У нотатках про авторів, наприклад, незмінно наголошується приналежність автора до нової течії чи

угруповання. Так Юрія Андруховича позиціонують як одного з представників нової течії в українській поезії, засновника разом з В. Небораком та О. Ірванцем групи «Бу-Ба-Бу» [8, 366], [10, 283]; Є. Бруслиновського – як одного з найкращих концептуалістів в Україні [10, 284], В. Яворського – як одного з очільників львівського андеграунду [10, 284] тощо. Незважаючи на невеликий обсяг біографічних довідок, вказуються також домінанти поетики творів. Скажімо, зауважується дискусійна рецепція критиків і читачів, що викликали повісті Ю. Андруховича «Рекреації», «Московіада» та «kolejna powieść» «Перверзія». Наголошуються аспекти новизни передовсім «Рекреацій»: «богохульне» трактування поезії, використання ненормативної лексики – «мови, якою раніше в Україні про поезію не говорили», зображення літературних алюзій в контекстах, які ніким раніше не визначалися, руйнування стереотипів (зокрема, міфу поета як месії) тощо. Важливими є будь-які деталі, що свідчать про зміну статусу України, наприклад, знаковим визнається те, що повість була надрукована в першому номері журналу «Сучасність», який до того часу видавався в еміграції, «уже після референдуму про незалежність» [8, 366]. Якщо ж автор писав ще за Союзом, наголошується його критичне ставлення до офіційної літератури: період «мовчання» Ліни Костенко [9, 298] чи існування в самвидаві збірки оповідань М. Рябчука впродовж 25 років [11, 45]. Про значення цієї збірки для радянського читача пише К. Москалець в есе «Рябчук, саторі і література»: «Раз по раз зачіпаючи, дражнячи, провокуючи канон штивної літературної мови, Рябчук робить іще більше: він повертає слову літератури притомність, здатність викликати не лише сміх, а й небезпечні питання. Завдяки його оповіданням анонімна спільнота самвидаву здобуває можливість відстороненого погляду й інакшу мову, відмінну від мови партійних постанов або від химерного й плутаного базікання чи п'яних, чи тверезих “співгромадян”» [11, 54].

Руйнівний вплив радянської влади на розвиток української літератури промовисто розгортається перед польським читачем через новелу Миколи Хвильового «Я (Романтика)» і його творчість – «одного з найвидатніших і найвідоміших українських письменників ХХ ст.» [8, 366]. Належність Хвильового до «покоління двадцятих років» спонукає редакцію лаконічно розповісти про долю письменників Розстріляного Відродження: частина з них загинула без вісті, частина в гулагах, частина від голоду 30-х років. Самогубство Хвильового однозначно трактується як протест проти сталінського терору [8, 367]. Лицемірність і підступність влади виявляється в тому, що хоча частина письменників у п'ятдесяті роки була реабілітована, їхні твори не друкувалися до дев'яностих років. З огляду на цей факт

дуже важливою є згадка про видання антології «Розстріляне відродження. 1917-1933», ідея якої належала Єжи Гедройцю. Характеристика творчості Хвильового пов'язується із травматичною забороною друкуватися. Особливе місце відводиться характеристиці памфлетів, на основі яких визначається кредо українського відродження, сформульоване письменником: «відкидання малоросійського епігонізму і провінційності; кінець гегемонії російської культури в Україні» [8, 367].

Мотивний комплекс колективного художнього нарративу, утвореного на сторінках польського часопису, визначається загалом неомодерністськими (тема митця й мистецтва, філософське осмислення буття, внутрішній світ героя тощо) чи постмодерністськими (творення тексту/письма, мовні ігри та гра з читачем, висміювання/руйнування стереотипів, постколоніальний дискурс та ін.) координатами. Тема митця звучить у романі В. Шевчука «Око прірви», у поезіях І. Римарука, Л. Костенко.

Вірші Ліни Костенко зі збірки «Неповторність» (1980), у якій моральний максималізм авторки, за В. Брюховецьким, виявляється в повнокровній художній якості, подано в перекладі Й. Вачкува. Максималізм поетеси стосується художньої творчості, стосунків між людьми, буття на Землі тощо. Так, у вірші «Все більше на землі поетів...» («Poetów coraz więcej jest...») висловлено занепокоєння від того, що дедалі збільшується кількість не так поетів, як «тих, що вміють римувати», тому людина воліє шукати поезію не в тріскотні «високого щєбету», а в мовчанні. Завершує вірш дидактичний імператив: «Поете, / вмій шукати і чекати! / Найкращий вірш ще ходить на свободі», який перекладач Й. Вачкув підсилив повтором «Szukaj prawdy, żebyś pozostał przy życiu... Szukaj prawdy!» [10, 51]. У вірші «Юдоль плачу, земля моя, планета...» («Planeto, ziemio moja, biały świecie...») життя ліричного героя осмислюється як глибоке і всеохоплююче страждання, що, проте, змушує його жити і боротися:

Planeto, ziemio moja, biały świecie,
gwiazdo płynąca przez czasu głębinę –
mocno nas usidlają twoje sieci,
padole łez – w nich żyję, cierpię, ginę!
Żyję i cierpię, w sidłach twoich siecie
i błogosławię to co wycierpiano:
tę ciepłą garść – człowieka! – we Wszechświecie

I cały Wszechświat ten – akwarium planet² [10, 56].

Земля як юдоль плачу³ займає своє місце серед інших планет, однак зіставлення ключових метафор «грудочка тепла» – людина і «акваріум планет» – Всесвіт (духовність – матерія) сприймається нами в контексті, визначеному Блезом Паскалем: людина як мисляча тростина сильніша за матерію Всесвіту. Водночас цей дискурс терплячості з точки зору сучасних студій, наприклад постколоніальних, вже не сприймається однозначно [див: 8, 199].

В унісон з наступним текстом – «Календарем 1996» Є. Бруслиновського, який фіксує нове літочислення від Чорнобильської трагедії, – звучить вірш Л. Костенко «Ще назва є, а річки вже немає...». У ньому поетеса порушує проблему екології середовища, яка поширюється і на вимирання духовності, бо в мертвому пейзажі є мости і стовпи, але немає людини: «Mosty tkwią ponad martwimy rzeczками / Bocian okrążył pustkowie niziny. / Wzdłuż byłych brzegów z czarnymi świeczkami / Procesja idą trzciny⁴...» [10, 58].

Загалом у аналізованих примірниках значне місце відводиться поетичним творам, і колектив часопису докладає зусиль, щоб гідно її представити читачеві. З огляду на це, важлива роль належить літературознавчим статтям, зокрема: «Бо немає в нас часу: найновіша українська поезія» («Ponieważ nie mamy czasu: najnowsza poezja ukraińska») Богдана Рубчака, «Українська поезія в перекладах Юзефа Лободовського» («Ukraińska poezja w przekładach Józefa Łobodowskiego») Людмили Сірик; рецензіям: «Сили і наміри» («Siły i zamiary. Florian Nieuważny. O poezji ukraińskiej (Od Iwana Kotlarewskiego do Liny Kostenko). Białystok, 1993») О. Гнатюк, «“Хмільна” поезія Антонича в руках перекладача» («“Chmielna” poezja Antonycza w rękach tłumacza. W. Graban. Sala chmielność świata. Kraków, 1994») Лідії Стефанівської та ін. [8].

У статті «Бо немає в нас часу...» Богдан Рубчак розширив своє дослідження поезії в українських часописах 1988 р., яке було опубліковане в журналі «Сучасність» (1990) [6]. Він завершував його втішним висновком, що в українській радянській поезії відбувається перебудова основ, проте висловлював занепокоєння, щоб нова поезія росла і «її знову не зруйнував заржавілий лом імперіялістичного тероризму» [6, 65].

---

² Юдоль плачу, земля моя, планета, / блакитна зірка в часу на плаву, / мій білий світ, міцні твої тенета – страждаю, мучусь, гину, а живу! / Страждаю, мучусь, і живу, і гину, / благословляю біль твоїх тенет. / Цю грудочку тепла – у Всесвіті – людину! / І Всесвіт цей – акваріум планет [5, 33].

³ На жаль, у польському перекладі цей художній образ не має відповідника.

⁴ Стоять мости над мертвими річками. / Лелека зробить декілька кругів. / Очерети із чорними свічками / ідуть уздовж колишніх берегів [5, 53].

Для польського читача автор додав вступ, у якому визначив внесок у розвиток української поезії І. Котляревського і Т. Шевченка. Якщо текст Котляревського становить «справжню енциклопедію фольклору, звичаїв, навіть одягу і кухні українських козаків, селян і старшини» [8, 192], то Шевченко не лише застосував розмовну мову для поетичних намірів, а й переніс буденне життя в метафізичну, навіть символічну сферу. Дослідник виходить з того, що поезія відіграє величезну роль в політичному житті українців і вбачає у творах Шевченка поштовх до «написання тексту сучасної народної свідомості» [8, 193]. З поетів першої половини Б. Рубчак відзначає П. Тичину, Є Плужника, М. Бажана, М. Зерова; із тих, хто творив у Західній Україні, згадано І. Франка – «гіганта української літератури» та Б.-І. Антонича – «етнічного сюрреаліста (близького до іспанських і латиноамериканських сюрреалістів)» [8, 195]. У такому широкому контексті автор розглядає персоналії другої половини ХХ ст., починаючи від «шістдесятників» і далі: Ігор Калинець, Павло Мовчан, Микола Воробйов, Голобородько, Василь Рубан, Григорій Кириченко, Григорій Чубай та інші розпочали оновлення української поезії аж до поетичного експерименту, що виявився, з одного боку, в сюрреалізмі, а з другого – у цілком звільненому, програмово прозаїчному верлібрі, що його називали в американській літературі «поезією твердження» [8, 197]. Окрім поетів твердження, Б. Рубчак зупиняється на діяльності поетів-філологів і, зокрема, на їхній критичній діяльності. Він зауважує, що молоді критики дуже мало пишуть про вплив російського «центру», а такі розвідки потрібні для формування творчої свободи, адже «поки душа радянського українця не звільниться від паралізуючого погляду кобри – погляду Іншого, доти дух український не буде настільки вільний, щоб зустрітися з російською культурою очі в очі, без почуття вини» [8, 199]. Стаття Б. Рубчака написана на основі вільної методології і спрямована на формування творчої свободи не тільки поета, а й читача. Літературознавець заперечує соцреалістичну дефініцію читача як пасивного адресата готового повідомлення, реакції якого зумовлені авторськими кодами і тому контролюються ним, і ратує за читача, який інтелектуально, а головне «психічно підготований активно увійти в поетичний текст», тому буде співтворцем тексту, зможе вільно трансформувати його згідно з власним світоглядом [8, 200]. Вільні засади аналізованої статті виразніше сприймаються в зіставленні з критичною рецензією О. Гнатюк на дослідження, виконане на засадах радянського літературознавства [8, 371]. Виокремлюючи розмаїття тем у найновішій українській поезії та аналізуючи кращі поетичні твори, Б. Рубчак застосовує метафоричний образ для її позначення –

«чудовий і розмаїтий сад», що корелює із візуальним вектором номера, що задається обкладинкою: в її оформленні використано репродукцію картини К. Білокур «Квіти за тином» (1935).

Отже, тематичні номери часопису «Literatura na świecie», присвячені українській літературі, свідчать про поглиблений інтерес до творів, написаних після 1991 р. Укладачі номерів прагнуть репрезентувати твори різних жанрів (поезія, новела, повість, есе та ін.) з мотивним комплексом, який руйнує традиційний дискурс і виражає постмодерністське світосприйняття.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Братчук О.* Переклади з української мови польською мовою з 1991 до 2012: дослідження фонду Next Page в рамках проекту Book Platform / О. Братчук, бібліографія А. Івченко [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bookplatform.org/.../ukrainianTopolish-translationsstud.
2. *Гнатюк О.* Між літературою і політикою. Есеї та інтермедії / О. Гнатюк. – К.: Дух і літера, 2012. – 368 с.
3. *Кравченко С.* Українська література на сторінках польських часописів міжвоєння / С. Кравченко, [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=rm37_07.
4. *Москалець К.* Рябчук, саторі і література / К. Москалець // Критика. – 2003. – №9.
5. *Костенко Л.* Вибране / Ліна Костенко. – К.: Дніпро, 1989. – 560 с.
6. *Рубчак Б.* Бо немає в нас часу. Поезія у часописах України 1988 року / Б. Рубчак // Сучасність. – 1990. – №1. – С. 37-66.
7. Bibliografia do konkursu recytatorskiego aktualizowana [електронний ресурс]. – Режим доступу: ck.lublin.pl/.../Bibliografia-do-konkursu-recytatorskiego.
8. *Bu Ba Bu i inni (Українці) // Literatura na świecie.* – 1995. – №10. – 386 s.
9. *Literatura na świecie.* – 1991. – №5. – 336 s.
10. *Ukraina // Literatura na świecie.* – 1999. – №4. – 300 s.
11. *Ukraina. Słowenia. Czechy // Literatura na świecie.* – 2004. – №5-6. – 502 s.